

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5
วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2566

การใช้เทคโนโลยีสำหรับการจัดการความรู้ในสถานศึกษา Using Technologies for Knowledge Management in Schools

อภิสรดา ดาวกระจาย และสุทธิพงศ์ บุญผดุง
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
s65561802011@ssru.ac.th¹, suddipong.bo@ssru.ac.th²

บทคัดย่อ

การใช้เทคโนโลยีสำหรับการจัดการความรู้ในสถานศึกษา เป็นเครื่องมือที่สำคัญและจำเป็นต่อบุคลากรในสถานศึกษาในการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยสถานศึกษาเปรียบเสมือนศูนย์กลางในการรวบรวมองค์ความรู้ที่แฝงอยู่ในตัวบุคคล รวมถึงที่อยู่ในรูปแบบของเอกสารมาจัดกระทำและพัฒนาให้เป็นระบบระเบียบและสะดวกต่อการเรียกใช้ และเพื่อให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาสามารถเข้าถึงความรู้ได้โดยง่าย รวมถึงนำมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาจึงควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการความรู้ เพราะนอกจากจะช่วยส่งเสริมให้การทำงานเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว ยังมีส่วนสำคัญที่จะช่วยลดอุปสรรคในการจัดการความรู้ สำหรับเทคโนโลยีในการจัดการความรู้ในสถานศึกษามีหลากหลาย จึงเป็นบทบาทสำคัญของผู้บริหารในการคัดเลือกคัดสรรเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาของตน อาทิ คลังข้อมูล ระบบเครือข่าย การเผยแพร่บนเว็บไซต์ และปัญญาประดิษฐ์ (เช่น การใช้คำพูดแทนการพิมพ์) เครื่องมือในการค้นหา การจัดการเอกสาร กระบวนการในการประยุกต์เทคโนโลยี เผยแพร่ระบบการจัดการฐานความรู้ แอปพลิเคชัน จะเห็นได้ว่าการนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนการจัดการความรู้ในสถานศึกษามีประโยชน์อย่างมากทั้งในด้านการรวบรวมความรู้ การจัดการให้เป็นระบบ การสืบค้นแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงาน การจัดเก็บคลังเว็บไซต์ของสถานศึกษา หรือการเผยแพร่ความรู้ ซึ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษาและบุคลากรภายนอกสถานศึกษา เป็นการบูรณาการทั้งงาน คน สถานศึกษา และเทคโนโลยีเข้าด้วยกัน

คำสำคัญ: เทคโนโลยี, การจัดการความรู้, สถานศึกษา

Abstract

Using technologies for knowledge management in schools are important and necessary tool for everyone in schools to work in the same direction. The schools are center for collecting tacit knowledge from individual, including in the form of documents in order to

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5
วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2566

organize and develop both of them into a systematic and convenient to efficiently use. Schools should use technology to manage knowledge because it can be useful tool for assisting and promoting the work in schools. Furthermore, it also plays an important role in reducing obstructions to perform knowledge management. There are many kinds of technologies for knowledge management in schools. So, it is important role and depend on the administrators for selecting the appropriate technologies for the context of their school, such as data warehouse, network system, publishing on the website and artificial intelligence (e.g. using speech instead of typing) search tools, document management, technology application process, disseminate knowledge base management systems, and applications. It can be seen that using technologies to support the knowledge management of schools are very useful in knowledge collection and system management. Search and knowledge sharing for easy performance, storage on the school website or dissemination of knowledge. These will lead to be mutual learning and be shared between personnel inside and outside schools, people, schools and technologies.

Keywords: Technology, Knowledge management, Schools

บทนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา รูปแบบการดำเนินชีวิตมีการเปลี่ยนแปลง ทำให้เกิดความเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นการทำงาน การเรียน และเรื่องอื่นๆ อีกมากมาย อีกทั้งภาครัฐได้มีการพัฒนาบริการและแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการปรับระบบการบริหารจัดการ มีการนำเทคโนโลยีและอุปกรณ์ดิจิทัลมาใช้สนับสนุนการปฏิบัติงานด้วยความเหมาะสม อาทิ การใช้ระบบออนไลน์สำหรับกระบวนการเอกสาร การชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ การจัดเก็บข้อมูลของภาครัฐในคลาวด์ การทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประชาชนกับภาครัฐ รวมทั้งการบูรณาการและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) จะเห็นได้ว่าทุกรูปแบบล้วนใช้เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง แม้แต่การศึกษา ก็ยังต้องมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเพื่อสนับสนุนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การจัดการความรู้ในสังคมไทยถูกกำหนดโดยกฎหมายตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 11 กำหนดให้ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ (พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พุทธศักราช 2546, 2546) การจัดการความรู้ยังเป็นเครื่องมือ

ที่ทำให้เกิดการบรรลุเป้าหมายของงาน เป้าหมายการพัฒนาคนและเป้าหมายการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ยิ่งในสถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการจัดการความรู้ ซึ่งจำเป็นต้องมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยสนับสนุนในการจัดเก็บและค้นคว้าความรู้ที่ทันสมัย และสามารถแบ่งปันความรู้ได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว ทันท่วงที ความต้องการใช้และก่อให้เกิดนวัตกรรมทางความรู้ใหม่ อีกทั้งยังส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลในการดำรงชีพ อาทิ การเรียนรู้บนแพลตฟอร์มดิจิทัล การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการจัดการความรู้ในสถานศึกษาสามารถพัฒนาเพื่อให้เป็นไปตามยุคสมัยได้นั้น ควรมีการนำเครื่องมือที่ช่วยในการจัดการความรู้มาใช้ประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเทคโนโลยีที่เชื่อมคนทั่วโลกเข้าด้วยกันทำให้กระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ทำได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งเทคโนโลยียังช่วยทำให้การนำเสนอสามารถเลือกได้หลายรูปแบบ ซึ่งช่วยให้การจัดการความรู้ในสถานศึกษาทำได้ง่าย เทคโนโลยีสารสนเทศยังสามารถช่วยในการจัดเก็บและดูแลปรับปรุงความรู้และสารสนเทศต่างๆ เทคโนโลยีช่วยลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการในกระบวนการจัดการความรู้ด้วย จึงนับได้ว่าเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสนับสนุนและเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการความรู้ในสถานศึกษาและเพื่อให้เกิดความชัดเจนผู้เขียนจึงได้เสนอลำดับความคิดการใช้เทคโนโลยีสำหรับการจัดการความรู้ในสถานศึกษาซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การจัดการความรู้

ความหมายของการจัดการความรู้

สุชาติ หวังดี (2560) กล่าวว่า การจัดการความรู้ เป็นกระบวนการในการค้นหา รวบรวมความรู้จากภายนอกและภายในสถานศึกษา ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากความรู้ที่มีอยู่และประสบการณ์ ของบุคลากร นำไปจัดเก็บอย่างเป็นระบบ กลั่นกรองจนได้สารสนเทศ ความรู้ และนวัตกรรม พร้อมสำหรับการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อเพิ่มประสิทธิผลของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพัชนี กาสุรีย์ (2560) การจัดการความรู้เป็นกระบวนการ เครื่องมือที่ดำเนินการร่วมกันโดยผู้ปฏิบัติงานในองค์กร เพื่อสร้างและใช้ความรู้ในการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ดีขึ้น เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทำให้องค์กรมีประสิทธิผล และยังมีผลสอดคล้องกับจริยา แซ่อึ้ง (2562) ที่ได้กล่าวว่าการจัดการความรู้เป็นการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นผู้เขียนจึงสรุปความหมายของการจัดการความรู้ไว้ว่า การจัดการความรู้เป็นกระบวนการที่จะต้องค้นหา รวบรวมความรู้จากองค์ประกอบที่หลากหลาย หรือจากการที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนความรู้ที่มีอยู่ และที่มาจากประสบการณ์เดิม เพื่อนำไปจัดให้เป็นระบบ และนำไปใช้ประโยชน์การทำงานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนในการจัดการความรู้ในสถานศึกษา

ขั้นตอนในการจัดการความรู้มีนักวิชาการได้ศึกษาไว้หลายท่าน อย่าง Nonaka & Takeuchi ได้เสนอขั้นตอนสำคัญ 7 ประการในการดำเนินการจัดการความรู้ในองค์กร ได้แก่ 1) สร้างวิสัยทัศน์เกี่ยวกับความรู้ 2) สร้างทีมจัดการความรู้ 3) สร้างบรรยากาศของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเข้มข้น 4) จัดการความรู้ควบไปกับกิจกรรมพัฒนาวิธีการใหม่หรือพัฒนารูปแบบการทำงาน 5) เน้นการจัดการองค์กรแบบเน้นพนักงานระดับกลางเป็นพลังขับเคลื่อน 6) เปลี่ยนองค์กรไปเป็นแบบองค์กรพหุบาท 7) สร้างเครือข่ายความรู้กับโลกภายนอกกระบวนการจัดการความรู้ จากที่ได้กล่าวมานั้นในประเทศไทยเองก็ได้มีการกำหนดการจัดการความรู้ตามแนวทางสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการระบอบราชการ ประกอบด้วยกระบวนการจัดการความรู้ 7 ขั้นตอน โดยใช้แผนงานและรูปแบบเหล่านี้คล้ายกับ Nonaka & Takeuchi ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ 1) การบ่งชี้ความรู้ เป็นการระบุเกี่ยวกับความรู้ที่องค์กรจำเป็นต้องมีเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์พันธกิจขององค์กร 2) การสร้างและแสวงหาความรู้เป็นการสร้างความรู้ใหม่ เช่น ใช้ SECI model นำบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ต่างกันมาประชุม ทำงานร่วมกัน จ้างคนที่มีความรู้มาทำงานในองค์กรจ้างที่ปรึกษา 3) การจัดการความรู้ให้เป็นระบบเป็นการวางโครงสร้างความรู้ แบ่งชนิดประเภท เช่น กฎ ระเบียบ ขั้นตอนการทำงาน เป็นต้น กำหนดวิธีการจัดเก็บและค้นคืน เพื่อให้สืบค้นเรียกคืนและนำไปใช้ได้สะดวก 4) การประมวลและกลั่นกรองความรู้เป็นการกลั่นกรองความถูกต้องครบถ้วนทันสมัย 5) การเข้าถึงความรู้เป็นการทำให้ผู้ใช้ความรู้เข้าถึงความรู้ที่ต้องการได้ง่ายและสะดวก เช่น ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) Web board บอร์ดประชาสัมพันธ์ เป็นต้น 6) การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้เป็นการนำความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติงานมาแลกเปลี่ยนเคล็ดลับ เทคนิคการทำงาน เทคนิคการแก้ปัญหา หรือปรับปรุงคู่มือการปฏิบัติงาน 7) การเรียนรู้เป็นการนำความรู้ที่ได้จากการแบ่งปันแลกเปลี่ยนหรือสืบค้นไปใช้ประโยชน์ในการทำงาน แล้วเกิดความรู้ใหม่นำมาเข้าระบบจัดเก็บหรือแบ่งปันแลกเปลี่ยนจะได้องค์ความรู้ใหม่ให้ใช้ประโยชน์ ซึ่งแตกต่างจาก ภูวนาท มูลเขียน ที่ได้เสนอการพัฒนาระบบการจัดการความรู้เพื่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) กระบวนการกำหนดเป้าหมายความรู้ เป็นการกำหนดความรู้ที่ต้องวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของสถานศึกษา 2) กระบวนการสร้างความรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการบริหารสถานศึกษาพื้นฐาน เป็นกระบวนการสืบเสาะ ค้นหาและรวบรวมความรู้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของสถานศึกษาโดยมีการแสวงหาความรู้ จากภายในและภายนอกสถานศึกษาและเป็นการนำเอาความรู้ที่สร้างขึ้นในสถานศึกษามาเผยแพร่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน 3) กระบวนการนำความรู้ไปใช้ เป็นการนำความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกลั่นกรองไว้แล้วนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน เพิ่มพูนความสามารถและทักษะของครูและบุคลากรในสถานศึกษา 4) กระบวนการประเมินผล เป็นการตรวจสอบว่า ความรู้ที่นำไปแลกเปลี่ยนและนำไปใช้สอดคล้องกับความจำเป็นในการ

ปฏิบัติงาน และ 5) กระบวนการจัดเก็บและสะสมความรู้เพื่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการนำความรู้ที่สร้างขึ้นมาจัดระบบและรวบรวมไว้เป็นคลังความรู้ของสถานศึกษา

จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการหลายท่านพบว่าขั้นตอนการจัดการความรู้มีหลายองค์ประกอบ โดยแต่ละแนวคิดมีข้อดีที่แตกต่างกันไป ซึ่งสรุปขั้นตอนของการจัดการความรู้ในสถานศึกษาที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้ 1) การกำหนดเป้าหมายความรู้ เป็นการรวบรวมความรู้ที่แฝงอยู่ในสถานศึกษามาใช้ประโยชน์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ 2) การสร้างความรู้ เป็นนำความรู้จากหลายแหล่งมาพัฒนาภายในสถานศึกษา และการนำบุคลากรที่มีความรู้ และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน มาประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือทำงานร่วมกันเป็นทีม เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน 3) การจัดเก็บความรู้ เกิดจากการนำความรู้ที่ได้จากภายในสถานศึกษาหรือจากบุคลากร มาจัดให้เป็นระบบและเป็นหมวดหมู่ ซึ่งมีการเรียบเรียงปรับปรุงเนื้อหาให้มีคุณภาพครบถ้วน 4) การแลกเปลี่ยนความรู้ เป็นการถ่ายทอดความรู้จากบุคคลไปสู่บุคคล จากบุคคลไปยังกลุ่มบุคคล และจากบุคคลไปสู่องค์กร ซึ่งเป็นความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ตรงโดยองค์กรมีการสนับสนุน ส่งเสริม และสร้างบรรยากาศในการแลกเปลี่ยนความรู้ 5) การปรับและประเมินความรู้ เป็นการนำความรู้ที่มีไปปรับ และประยุกต์ใช้แก้ปัญหา โดยวัดความสำเร็จจากการประเมินผลความรู้ที่นำไปแลกเปลี่ยนและนำไปใช้ สอดคล้องกับความจำเป็นในการปฏิบัติงาน

เทคโนโลยีที่ใช้สำหรับการจัดการความรู้ในสถานศึกษา

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการหลายๆ ท่านพบว่าการจัดการความรู้ในองค์กรต้องอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้จัดการความรู้ในสถานศึกษา ดังที่สมชาย นำประเสริฐชัย ได้นำเสนอว่าเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการจัดการความรู้ ได้แก่ เว็บเพจ (web page) การสร้างเว็บเพจ สำหรับการเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ เป็นลิงก์ที่เชื่อมโยงไปยังแหล่งความรู้ทั้งภายในและภายนอก เว็บบล็อก (web blog) ใช้ในการแบ่งปันความรู้ระหว่างสมาชิกและผู้สนใจทั่วไป ซอฟต์แวร์การจัดการเนื้อหา (content management) เป็นระบบรวบรวมความรู้และแหล่งความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งมีการแสดงความคิดเห็นระหว่างสมาชิก วิกีพีเดีย เป็นการประยุกต์ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่จำเป็น เพื่อให้การเข้าถึงการสร้างเนื้อหาความรู้ใหม่ ๆ ทำได้ง่ายยิ่งขึ้น FAQs การสร้างระบบคลังคำถาม คำตอบที่พบบ่อยเพื่อใช้ในการตอบคำถามหรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และ ระบบฐานข้อมูลต่าง ๆ ในหลายหน่วยงานหรือสถานศึกษาจำนวนมาก เห็นว่าความรู้และข้อมูลคือสิ่งเดียวกัน จึงมีการพยายามพัฒนาระบบฐานข้อมูลมาใช้ในการจัดเก็บความรู้ต่าง ๆ ซึ่งต่างจาก ชมสุภัค ครุฑกะ (2562 อ้างในกิตติมา ใจปลื้ม, 2564) ได้กล่าวถึง การบูรณาการเทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการความรู้ อันได้แก่ 1) เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้ ได้แก่ เหมือนความรู้ (Data Mining tools) เป็นซอฟต์แวร์ที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือช่วยการตัดสินใจ และเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสืบค้นความรู้ที่เป็นประโยชน์ในฐานข้อมูล 2) เทคโนโลยีในการสร้างความรู้ โดยนำเทคโนโลยีสามารถช่วยสร้างความรู้โดยนำ

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5
วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2566

ระบบเกี่ยวข้องกับงานความรู้ซึ่งเป็นโปรแกรมกราฟิกขั้นสูงที่ช่วยในการสร้างและแก้ไขแบบสามมิติได้ ได้แก่ เครื่องมือการทำแผนที่ทางความคิด (Conceptual mapping tools) โปรแกรมแคด (CAD-computer Aided Design) 3) เทคโนโลยีในการจัดเก็บและเข้าถึงความรู้ ได้แก่ คลังความรู้ (data warehouses) เครื่องมือเข้าถึงสารสนเทศ (Information retrieval tools) ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) เครื่องมือค้นหา (search engine) และระบบปัญญาประดิษฐ์ (Artificial intelligence) เป็นเทคโนโลยีที่สัมพันธ์กับการประมวลความรู้และการเข้าถึงความรู้ เป็นการวางระบบโปรแกรมที่นำฐานความรู้อันประกอบด้วยกฎเกณฑ์ของความรู้อันเป็นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน โปรแกรมจะทำงานเมื่อมีการป้อนข้อมูลโดยผู้ใช้ และประมวลคำตอบที่ป้อนเข้าไปเพื่อหาข้อสรุป หรือคำแนะนำที่ต้องการ และ 4) เทคโนโลยีในการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ได้แก่ อินเทอร์เน็ต เว็บบล็อก (Webblog) สังคมออนไลน์ (online social network) การประชุมทางไกล (Video conferencing) สื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ (E-learning) และกรุปแวร์เป็นเทคโนโลยีที่ช่วยในการแบ่งปันสารสนเทศและความรู้ให้กับบุคคลอื่น ๆ ลักษณะเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการจัดการความรู้ดังนี้ 1) คลังข้อมูล (Data Warehousing) 2) ปัญญาประดิษฐ์ และระบบผู้เชี่ยวชาญ (Artificial Intelligence and Expert Systems) 3) ระบบเครือข่าย (Network) 4) การเผยแพร่บนเว็บและไฮเปอร์เท็กซ์ (Web Publishing and Hypertext) 5) การค้นหาข้อมูลและเหมืองข้อมูล (Search Engines and Text Mining) 6. การจัดการเอกสาร (Document Management) 7) กระบวนงาน (Workflow) 8) การร่วมกัน (Collaboration) 9) เทคโนโลยีที่ใช้ในการเผยแพร่ (Dissemination Technologies) 10) ระบบการจัดการฐานความรู้ (Knowledge-Based Management Systems: KBMSs) นอกจากนี้ยังมีเทคโนโลยีอื่นๆ ซึ่งได้แยกตามขั้นตอนการจัดการความรู้ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตัวอย่างเทคโนโลยีที่ใช้ในขั้นตอนการจัดการความรู้ในสถานศึกษา

ขั้นตอนการจัดการความรู้	เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการความรู้
1. การกำหนดเป้าหมายความรู้	เทคโนโลยีฮาร์ดแวร์, ซอฟต์แวร์, ฐานข้อมูล, Knowledge Portal
2. การสร้างความรู้	ระบบฐานความรู้ KBS, Google socratic
3. การจัดเก็บความรู้	Electronic document management, Google drive
4. การแลกเปลี่ยนความรู้	ระบบการประชุมอิเล็กทรอนิกส์, Padlet application, Zoom, Google meet
5. ประเมินความรู้	กระดานข่าวอิเล็กทรอนิกส์

จากที่ได้กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่าการจัดการความรู้ในสถานศึกษาต้องอาศัยเทคโนโลยี มาสนับสนุน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านการปฏิบัติงาน ซึ่งเทคโนโลยีที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการจัดการความรู้ อาทิ คลังข้อมูล ปัญญาประดิษฐ์หรือ AI ระบบเครือข่าย การเผยแพร่บนเว็บไซต์ เครื่องมือในการค้นหา การจัดการเอกสาร กระบวนการในการประยุกต์เทคโนโลยีหรือโปรแกรมต่างๆ เทคโนโลยีที่ใช้ในการเผยแพร่ ระบบการจัดการฐานความรู้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนการจัดการความรู้ จะก่อให้เกิดประโยชน์กับสถานศึกษาจะสร้างความสะดวกสบาย รวดเร็วในการทำงานมากยิ่งขึ้น

สรุป

การใช้เทคโนโลยีการจัดการความรู้ในสถานศึกษา ช่วยให้กระบวนการจัดการความรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อาทิ เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต ระบบฐานความรู้ ระบบการประชุมอิเล็กทรอนิกส์ กระดานข่าวอิเล็กทรอนิกส์ และอื่นๆอีกมากมาย ที่ช่วยให้การแสวงหาความรู้ สร้างความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ ประเมินความรู้ สามารถดำเนินการได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ จึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงในการนำเทคโนโลยีมาใช้ได้ อย่างไรก็ตามสถานศึกษาแต่ละสถานที่ไม่สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการความรู้ได้ทั้งหมด เนื่องด้วยความพร้อมของสถานศึกษามีความแตกต่างกัน รวมไปถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ยังไม่ครอบคลุม เทคโนโลยีต่างๆจึงไม่ใช่คำตอบที่จะแก้ปัญหาในสถานศึกษาได้ทุกด้าน เนื่องจากไม่สามารถอธิบายความรู้ที่เป็นความเข้าใจลึกซึ้ง การหยั่งรู้ที่เกิดขึ้นในใจที่ต้องผ่านกระบวนการปฏิสัมพันธ์และความเชื่อใจของบุคลากร ดังนั้นผู้เขียนได้เสนอแนวทางการจัดการความรู้ในสถานศึกษา อาจจะมีการทำเป็นรูปแบบสิ่งพิมพ์ หรือการบันทึกคู่มือการปฏิบัติงาน บันทึก รายงานต่างๆ เพื่อการเผยแพร่ความรู้ให้กับบุคลากรอื่นๆ ในสถานศึกษาได้

เอกสารอ้างอิง

- กิตติมา ใจปลื้ม. (2564). การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้. วารสารมหาจุฬานาครทรรณ. 8(6), 46-60.
- จรรยา แซ่อึ้ง. (2562). การจัดการความรู้กับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานพันธกิจการศึกษา มูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย. ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พชนี กาสุรีย์. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบัณฑิตกรรม บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5
วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2566

- พรชัย เจดามาน และคณะ. (2565). *การพัฒนาการศึกษาภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21*. สืบค้นเมื่อ 4 กุมภาพันธ์ 2566, จาก http://www.kroobannok.com/news_file/p81770280746.pdf.
- ไพโรจน์ ชลารักษ์. (2551). *การจัดการความรู้: สังกัปทางทฤษฎี*. นครปฐม: เพชรเกษม พรินติ้ง กรุ๊ป
- พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พุทธศักราช 2546. (2546, ตุลาคม 9). ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 4
- ภูวนาท มูลเขียน. (2553). *การพัฒนากระบวนการจัดการความรู้เพื่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ปรินญาตษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุชาดา หวังดี. (2560). *การจัดการความรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มศูนย์ภัทรบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาดราด*. ปรินญาตษฎีศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13(พ.ศ.2566-2570)*. สืบค้นเมื่อ 9 มกราคม 2566, จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=13150
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2565). *องค์ประกอบ 4 อย่างที่ดีที่สุดของการจัดการ ความรู้*. สืบค้นเมื่อ 30 กันยายน 2565, จาก https://www.nstda.or.th/home/knowledge_post/best-components-of-km/
- สมชาย นำประเสริฐชัย. (2558). *การจัดการความรู้*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- อาภามาส นิโกธา. (2561). *การจัดการความรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา*. ปรินญาตษฎีบัณฑิต ภาค วิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Nonaka, I. &Takeuchi,H. (2007). *The knowledge-creating company*. Harvard business review. 85(8), 162-171.